

Отъ кое време е тоя бележитъ прогласъ и кой е билъ неговъ съчинителъ? Вече самото съдържание на стихотворението ни упътва къмъ Кирило-Методиевото време, когато славянитѣ се сдобиватъ съ книга на свой езикъ. Заглавието пѣкъ, ако и поставено не отъ самия авторъ, защото той не може да каже за себе си „блаженъ нашъ учителъ“, както е въ третѣ старши преписа, или „свети Кирилъ“, както е въ младшия преписъ, сѣ пакъ именува за авторъ Константина философа, или свети Кирила първоучителя на славянитѣ. Имайки предъ видъ дейността на Константина-Кирила философа, както и надслова на прогласа и неговото съдържание, нѣкои слависти бѣха на мнение, че стихотворението е дѣло на самия Константина-Кирила. По-късно, когато се узна нѣщо повече за неговия съименникъ, българския писателъ Константинъ Преславски, авторството на прогласа почна да се отдава на тоя последния. Ако и въ първото издание на тая книга да се придържахъ до второто мнение, сега, преценявайки съображенията за и противъ, не намирамъ докази, които да ме убедятъ решително за едното или за другото мнение. Така, логично е да се допусне, че Кирилъ философъ, който превежда евангелието на славянски и го проповѣдва срѣдъ славянитѣ, е могълъ да напише единъ прогласъ (възвешение, предговоръ) къмъ своя преводъ и въ него да каже: **даръ бо ѿсть ѿ бѣ съ данъ . . . сѣ же ѿсть даръ. Матѣенъ Марѣко Лоука Іѡѡнъ . . . слышите словѣнскыя народъ въсь. слышите слово ѿ бѣ бо прнде . . .** По-късно, при преписването на евангелието, не само на изборното, но и на четвероевангелието, нѣкой отъ прѣжитѣ или отъ духовнитѣ ученици на Кирила философа, който е знаелъ за книжовнитѣ трудове на славянския първоучителъ, е поставилъ надслова на прогласа: **Блженѡго оуѡтелеѡ нашего Константина философа слово.** И наистина, прогласътъ се намира въ началото на четвероевангелието и въ третѣ старши преписа. Отъ друга страна, известна ни е голѣмата Кирилова обичъ къмъ стихотворната форма. Младъ още, въ Солунъ, Кирилъ бива плененъ отъ дивната поезия на Григория Богослова, профаннитѣ образи на чийто религиозни стихове тѣй увличали срѣдновѣковния четецъ. Въ Херсонъ, въ честь на открититѣ св. Климентови мощи, той съчинява химнъ, който и най-добриятъ римски елинистъ въ него време, Анастасий